

DETALIILE, CA ȘI BUTURUGA MICĂ

MIREASA MUTĂ, adaptare de Alexandru Tocilescu după *Femeia mută* de Ben Jonson. Traducerea: Andrei Bantaș ● **TEATRUL DE COMEDIE** ● Data reprezentației: 4 februarie 1996 ● Regia: Alexandru Tocilescu ● Decorul: Puiu Antemir ● Costumele: Anca Pâslaru ● Coregrafia: Felicia Dalu ● Muzica: George Marcu ● Distribuția: Cornel Vulpe (Posac), Mihai Bisericanu (Sir Delfin Rasăpură), Alexandru Pop (Ned Clerimont), Tudor Chirilă (Spirț), Dumitru Chesa (Sir Gaiță), Candid Stoica (Sir Amorez de Capseque), Silviu Stănculescu (Căpitanul Vidră), Gheorghe Dănilă (Brici), Eugen Racoți (Mutulea), Dorina Chiriac (Marmeladă), George Ivașcu (Ambigua), Adina Popescu (Lady Ștaif), Marinela Chelaru (Lady Centaur), Liliana Popovici (Doamna Sturz), Aurora Leonte (Doamna Vidră), Liliana Mocanu (Fidela), Grigore George (Preutul).

**

Se poartă muzicalul, se poartă liftingul scenic al clasicilor, se poartă adaptările după..., iar când și când se poartă chiar umorul. Lucruri bune toate acestea, măcar pentru meritul de a ne mai descreți frunțile, drept care am primit cu plăcere invitația Teatrului de Comedie de a vedea **Femeia mută** de Ben Jonson, adusă la zi după rețeta pomenită mai sus. Numele lui Alexandru Tocilescu - autor al adaptării și al direcției de scenă - era și el de bun augur, năstrușnica sa inventivitate fiind demonstrată nu o dată până acum.

Pregătirea noastră moral-volitivă fiind bun câștigat, am avut însă un prim moment de derută la constatarea că, în cel dintâi sfert de oră (poate a durat doar cinci minute, dar în sala de teatru minutele pot fi grozav de lungi, uneori), nu am înțeles mai nici o vorbă a textului. Pare stupid să începi o cronică referindu-te la un detaliu (?), dar, pe de o parte, vorbirea scenică defectuoasă a tinerilor actori este atât de frecventă încât devine un lucru grav, iar pe de altă parte, în acest detaliu regăsim, am putea spune, defectul principal al spectacolului: insuficienta rigoare, alăturarea câtorva momente efectiv reușite altora, multe, superficial tratate și, de aceea, lipsite de energie, de forță de convingere. Cu

suișuri și coborâșuri, nu o dată de-a dreptul cu hârtoape, spectacolul te prinde pentru a te lăsa apoi de izbeliște, te amuză un moment, dar te pierde curând.

Hazul este și el de multe feluri și culori, neorchestrate pentru a suna armonios: de la acela copios, „pince sans rire”, practicat de Cornel Vulpe, la gesticularea excesivă și cam autoadmirativă a lui Tudor Chirilă, de la zeflemeaua subțire a lui Mihai Bisericanu (convingător și în „ipostază” muzicală), la umorul precis, pigmentat al lui George Ivașcu sau la acela sevos utilizat de Dumitru Chesa, Silviu Stănculescu și Candid Stoica. Ar mai fi de reținut Alexandru Pop pentru o meritorie (insuficient finisată, totuși) schiță de portret: n-ar prea fi de reținut (dar nici chiar de respins) Eugen Racoți și Gheorghe Dănilă.

Foarte bună, muzica lui George Marcu (și, slavă Domnului, se cântă **live**), izbutită, coregrafia Feliciei Dalu, ca și decorul semnat de Puiu Antemir (nu chiar original, însă, ne-am permite să adăugăm) ori costumele concepute de Anca Pâslaru.

CRISTINA DUMITRESCU

CUI I-E FRICĂ DE EDWARD ALBEE?

În anii '80, Edward Albee dădea o lovitură târzie, alături de Tennessee Williams, pe scenele teatrelor românești. Pentru epoca respectivă, gestul regizorilor de a monta teatru american era un semn că dezghețul cultural ce-și avusese apogeul în anii '65-'70 (până la publicarea celebrelor teze din aprilie) continua în virtutea inerției. Faptul că pe scenele bucureștene se montau piesele lui Ionescu sau ale unor dramaturgi americani contemporani marca ruptura culturală de Moscova, cu care Ceaușescu se mândrea în Occident. N-am reușit să înțeleg gestul domnului Mihai Manolescu, regizorul și traducătorul, destul de firav, al piesei

VISUL AMERICAN de Edward Albee ● **TEATRUL MIC** ● Data reprezentației: 24 februarie 1996 ● Regia: Mihai Manolescu ● Scenografia: Victor Crețulescu ● Distribuția: Liliana Pană (Mami), Eugen Cristian Motriuc (Tati), Monica Mihăescu (Buni), Liana Ceterchi (Doamna Barker), Rareș Stoica (Visul american).

**

Visul american. Cred că montarea domniei-sale are toate șansele să cunoască o cădere răsunătoare. Mi s-a părut că universul ideologic al acestei piese de tinerețe - n-am prea înțeles de ce regizorul nu a montat piese de maturitate, mult mai valoroase, ca **Tiny Alice** sau **A Delicate Balance** - poate fi considerat ușor desuet de publicul actual. Reprezentată pentru prima oară în anii '50, într-un teatru off-Broadway, de trupa York Playhouse, împreună cu o operă într-un act la care Albee colaborase cu William Flannagan, piesa a fost jucată doar trei săptămâni. Dacă satira „visului american” nu a prins la americani, cum va prinde la publicul nostru?

Criticii sunt de acord că o altă piesă a bilogiei (pentru că Albee a scris două piese având aceleași personaje), intitulată **Sandbox**, e mai generoasă în sugestia pentru un regizor. Subiectul ei ar fi, pe scurt, acesta: Mami, Tati și Bunica se găsesc pe ● plajă figurată cu ajutorul unei cutii cu nisip. Cei doi o aduc pe

Imagine din *Mireasa mută* după Ben Jonson la Comedie (regia: Alexandru Tocilescu)

bătrână din culise și o așază în cutie. Dialogul lor este întrerupt de flash-back-urile amintirilor bătrânei doamne, care se afundă tot mai mult în nisip, astfel încât, în penultima scenă, în cutie îi mai rămâne doar capul. Apropierea de teatrul absurdului e mai mult decât evidentă. Metaforele lui Albee amintesc de unul dintre interviurile lui Ionescu: „Când am scris **Scaunele**, am avut înainte în minte imaginea scaunelor, apoi pe cea a unei persoane aducând scaune ca să umple scena goală. Am avut întâi această imagine în minte, fără să știu ce vrea să spună. Apoi am înțeles... Am făcut apoi un efort, ca atunci când încerci să

trăiesc potrivit standingului lor. Dar ei nu pot avea copii, așa încât apelează la serviciile unei instituții de adopțiuni. Prima parte a piesei se consumă în așteptarea beckettiană a unei misterioase Mrs. Barker, cea care le livrează cu câțva timp în urmă un copil ce se dovedise necorespunzător. Urmarea pare calchiată după bancurile cu sadici: cei doi părinți îl mutilează pe copil, desprinzându-i o mână sau un picior și, în cele din urmă, îlucid. Singurul spațiu de puritate în interiorul acestui vis, construit în răspăr față de normele psihanalizei freudiene, e trasat în jurul Bunicii, o zână bună rămasă din alte

alienarea consumismului, ci doar de prețuri și de inflația galopantă. Lui Albee nu i-a plăcut însă niciodată să fie asimilat cu europenii, deși majoritatea comentatorilor au trasat această paralelă.

Două personaje sunt pe deplin conturate: Bunica și Mrs. Barker. Aceasta din urmă aduce în final un Tânăr, personificare a „visului american“, incapabil de orice sentiment, suferind, la rândul-i, de același gol interior. Mami se repede asupra lui, iar Bunica privește din afara acestei lumi diforme cuplul monstruos care s-a format.

Semnul sub care se desfășoară piesa, stindardul ei principal e violența cu forme variate, de la violența de limbaj la cea fizică. Lumea Bunicii, contaminată de **slang**-ul televiziunii, reușește să-și păstreze puritatea, deși e mereu amenințată de agresiuni exterioare. Plecarea în moarte vine la timp, înainte ca cei doi să aibă vreme să pună în aplicare planul odios al internării Bunicii în azilul de bătrâni. Cele câteva scene frumoase îi reușesc regizorului atunci când brodează în jurul monologurilor nobilei doamne.

Din nefericire, spectacolul nu se va bucura de succes. Echipa de actori e inegală – doar Monica Mihăescu și, pe alocuri, Liana Ceterchi obțin note de trecere –, scenografia e kitsch, traducerea e amatoristă, iar regia, în unele puncte, neclară. De mult nu m-am mai plictisit la teatru atât de mult! Probabil că, trecând peste mesajul irelevant politic, publicul nu va trece peste jocul dezlănat al actorilor.

Acum observ că am un comportament dictatorial. De unde știu eu ce va plăcea publicului? Nu pot să fac aprecieri decât în nume personal. Dacă vreți să vă faceți singuri o idee despre teatrul absurdului în manieră americană (de altfel, o imitație ceva mai sofisticată), dacă v-a plăcut **Who's afraid of Virginia Woolf?** și vreți să vă convingeți că Albee a scris și piese mai proaste, mergeți la **Visul american**. Menirea mea este să vă avertizez să veniți la spectacol odihniți, să vă puneți puțin mintea în funcțiune, pentru că textul – specialitatea lui Albee constă în redarea vorbăriei goale, a conversației factice, fără schimb de informații – vă va răsplăti, suplinind lipsurile din jocul actorilor. Și nu uitați că aveți de-a face cu un vis!

IULIAN BĂICUȘ

Monica Mihăescu în **Visul american** de Edward Albee la Mic (regia: Mihai Manolescu)

interpretezi visele, și mi-am zis că scaunele acestea mă preocupă pentru ele însele și pentru nimic mai mult“. Teatrul absurdului pornește de la o imagine-metaforă, un nucleu tare în jurul căruia se ordonează toate semnificațiile.

Nucleul **Visului american** (o piesă cu personaje cam schematice și cu mici stângăcii pe care le putem pune în seamă tinereții autorului), metafora lui tare o constituie cutiile goale, frumos împachetate, pe care le plimbă prin scenă Bunica. De fapt, personajul piesei e omul gol pe dinăuntru (ca-n poemul lui T.S. Eliot „The Hollow Man“), omul unidimensional. Mami și Tatăl, protagoniștii unei farse maritale, au atins pe scara socială un statut mulțumitor și

vremuri, ce pășește numai pe poantele pantofilor ei de balet, purtând celebrele cutii. Aici, în monologul ei, criticii văd diferența față de teatrul absurdului: dacă europenii consideră lumea definitiv pierdută în neantul existențial, Albee îi mai dă o șansă. El vorbește, în prefața la această piesă, despre suprapunerea falselor valori peste cele reale; piesa lui se vrea un pamflet la adresa lobotomizării omului contemporan de către O societate ce suferă de alienare. De fapt, autorul se situează undeva la stânga, înscriindu-se într-o tradiție a criticilor sistemului american, destul de slab reprezentată. Nici aici regizorul nu și-a potrivit bine cronometrul, pentru că noi nu suntem deocamdată amenințați de